

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Fjalitë kushtore

Kategoriја на лекцијата: Mësimе të gjuhës shqipe

Kushti real, i mundshëm dhe i parealizueshëm me nëse, po të dhe sikur.

Fjalitë kushtore

Fjalja kushtore ka dy pjesë: **kushtin** — fjalja e varur që tregon rrethanën — dhe **pasojën** — fjalja kryesore që tregon ç’ndodh nëse kushti plotësohet. Rendi mund të ndryshojë: kur kushti vjen i pari, ndahet me presje.

Pesë modelet kryesore

Lloji	Kushti	Pasoja	Shembull
Kusht i përgjithshëm (ligj, rregull)	Nëse + e tashme	e tashme	Nëse nxeh ujin në 100 gradë, ai vlon .
Kusht real (i mundshëm)	Nëse / Në qoftë se + e tashme	do të + lidhore	Nëse mëson , do të kalosh provimin.
Kusht i mundshëm në të ardhmen	Po të / Në rast se + lidhore	do të + lidhore	Po të kem kohë, do të vij .
Kusht i parealizueshëm në të tashmen	Sikur + lidhore e pakryer	do të + lidhore e pakryer	Sikur të kisha para, do të udhëtoja .
Kusht i parealizueshëm në të shkuarën	Sikur + lidhore e kryer	do të kisha + pjesore	Sikur ta dija , do të të kisha thënë .

Lidhëzat kushtore dhe nuancat e tyre

Lidhëza	Nuanca	Shembull
nëse	neutrale, më e përdorura	<i>Nëse bie shi, nuk dalim.</i>
në qoftë se	pak më zyrtare	<i>Në qoftë se dëshironi, mund të vazhdoni.</i>
po të	kusht i afërt, bisedor	<i>Po të vish herët, do të gjesht vend.</i>
sikur	kusht i parealizueshëm, dëshirë	<i>Sikur të isha më i durueshëm!</i>
në rast se	kusht i mundshëm, zyrtar	<i>Në rast se ndodh një gabim, na njoftoni.</i>
me kusht që	kusht i domosdoshëm	<i>Do të vij, me kusht që të mbarojmë herët.</i>
përndryshe	pasoja e mosplotësimit	<i>Nisu tani, përndryshe do të vonohesh.</i>

Lidhorja e pakryer — forma që të duhet

Kushti i përealizueshëm kërkon **lidhoren e pakryer**, e cila ndërtohet me të + forma e së pakryerës:

Veta	kam	jam	punoj
unë	të kisha	të isha	të punoja
ti	të kishe	të ishe	të punoje
ai / ajo	të kishte	të ishte	të punonte
ne	të kishim	të ishim	të punonim
ju	të kishit	të ishit	të punonit
ata / ato	të kishin	të ishin	të punonin

Përdorimet në jetën e përditshme

- Planifikim:** Nëse bie shi, do të qëndrojmë brenda.
- Këshillë:** Po të nisesh herët, nuk do të kesh trafik.
- Ofertë e sjellshme:** Nëse keni nevojë, mund t'ju ndihmoj.
- Keqardhje:** Sikur të mos e kisha thënë atë fjalë!
- Dëshirë:** Sikur të vinte vera më shpejt!
- Paralajmërim:** Nëse nuk dorëzon detyrën, nuk merr notë.

Fjalët sinjalizuese

nëse, në qoftë se, në rast se, po të, sikur, me kusht që, mjafton që, përveçse, përndryshe, ndryshe, veç nëse

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Nëse do të mësohesh, do të kalosh.	Nëse mëson, do të kalosh.	pas nëse nuk vihet do të
Po të kam kohë, vij.	Po të kem kohë, do të vij.	pas po të vjen lidhë
Sikur kam para, do të udhëtoja.	Sikur të kisha para, do të udhëtoja.	sikur kërkon lidhoren e pakryer
Nëse do të isha ti ...	Sikur të isha ti ...	kushti i përealizueshëm nuk merr nëse
Nëse mëson do të kalosh.	Nëse mëson, do të kalosh.	presje pas fjalisë kushtore në krye

Provo vetë

- Nëse ___ (nisem) tani, do të arrij në kohë. *(nisem)*
- Po të ___ (kam) më shumë kohë, do të lexoja më shumë. *(kisha)*
- Sikur ___ (jam) në vendin tënd, do të pranoja. *(të isha)*
- Sikur ta ___ (di) më parë, do të të kisha ndihmuar. *(dija)*
- Nisu tani, ___ do të vonohesh. *(përndryshe)*

Burime dhe referencia

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE